

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Na temelju odredbi članka 73. stavak 2. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) i odredbi članka 27. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, broj 3/17), Ministarstvo zaštite okoliša i energetike donosi

IZVJEŠĆE

o provedenom postupku strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu

I. UVOD

Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu (Strategija energetskeg razvoja) donosi se sukladno članku 5. Zakona o energiji („Narodne novine“, broj 120/12, 14/14, 95/15, 102/15 i 68/18).

Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske temelji se na sigurnosti opskrbe energijom u skladu s ciljevima Europske unije:

1. rastuća, fleksibilna i održiva proizvodnja energije kroz smanjenje ovisnosti o uvozu energije zaustavljanjem pada domaće proizvodnje, boljim korištenjem postojećih kapaciteta za proizvodnju, transport i skladištenje energije i ulaganjima u nove kapacitete i infrastrukturu (osiguranje adekvatnog energetskeg miksa s nižim emisijama CO₂),
2. bolja povezanost energetske infrastrukture kroz razvoj nove infrastrukture i alternativne dobavne pravce energije,
3. veća energetska učinkovitost kroz razvoj mjera za rast učinkovitosti potrošnje energije.

Strategija se donosi za razdoblje do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu.

S obzirom da se radi o strateškom dokumentu za koji se prema odredbama članka 62. i 63. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) provodi strateška procjena utjecaja na okoliš, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), koje je nadležno i za izradu nacrtu prijedloga Strategije energetskeg razvoja, bilo je dužno za istu provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš.

II. AKTIVNOSTI U POSTUPKU STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

Postupak Strateške procjene utjecaja na okoliš Strategija energetskeg razvoja (u daljnjem tekstu: Strateška studija) proveden je u skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18), Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, broj 3/17), Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08).

Provedene su slijedeće aktivnosti:

- Ministarstvu okoliša i prirode, Uprava za prirodu upućen je Zahtjev za prethodnom ocjenom prihvatljivosti Strategije energetskeg razvoja Republike Hrvatske za ekološku mrežu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-13-1-3/1189-18-1 od 11. travnja 2018. godine)
- sukladno Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode (KLASA: UP/I-612-07/18-71/96, URBROJ: 517-07-2-18-4, od 26. travnja 2018.) utvrđena je obveza provođenja postupka Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za Strategiju energetskeg razvoja
- ministar zaštite okoliša i energetike donio je Odluku o provođenju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-13-1-3/1189-18-3 od 21. lipnja 2018. godine)
- na mrežnim stanicama Ministarstva objavljena je Informacija o pokretanju postupka strateške procjene i izradi strateške studije – određivanju sadržaja strateške studije o utjecaju na okoliš za Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-13-1-3/1189-18-4 od 21. lipnja 2018. godine)
- Ministarstvo je relevantnim tijelima uputilo Zahtjev za određivanje sadržaja Strateške studije utjecaja na okoliš za Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu i prijedlog imenovanja predstavnika u Savjetodavno stručno povjerenstvo za stratešku procjenu utjecaja na okoliš (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-13-1-3/1189-18-5 od 28. lipnja 2018. godine)
- pripremljen je Projektni zadatak za Stratešku studiju koji je dana 19. srpnja 2018. godine upućen u postupak javne nabave. Po završetku postupka s tvrtkom Ekoneg d.o.o. sklopljen je Ugovor o izradi Strateške studije (KLASA: 406-07/18-01/54, URBROJ: 517-02-3-1-18-12 od 20. kolovoza 2018. godine)
- konzultacije s predstavnicima tijela koja su u postupku utvrđivanja sadržaja Strateške studije dostavila konkretne prijedloge ili zahtjeve održane su dana 3. rujna 2018. godine
- na temelju zaprimljenih mišljenja/ prijedloga, ministar zaštite okoliša i energetike donio je Odluku o sadržaju strateške studije procjene utjecaja na okoliš za Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-18-29 od 17. rujna 2018. godine), koja je objavljena na mrežnoj stranici Ministarstva

- cjelovitost i stručnu utemeljenost Strateške studije ocjenjivalo je povjerenstvo, osnovano Odlukom o imenovanju savjetodavnog stručnog povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja na okoliš Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-18-30 od 17. rujna 2018. godine)
- na 1. sjednici održanoj dana 6. svibnja 2019. godine Povjerenstvo je donijelo Mišljenje o cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti Strateške studije (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-35 od 9. svibnja 2019. godine) koje je sastavni dio Zapisnika 1. sjednice Savjetodavnog stručnog povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja na okoliš Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-34 od 9. svibnja 2019. godine)
- javna rasprava o Strateškoj studiji i Nacrtu Strategije energetskog razvoja provedena je u razdoblju od 20. svibnja do 20. lipnja 2019. godine sukladno Odluci o upućivanju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš i Nacrta prijedloga strategije energetskog razvoja Republike hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu na javnu raspravu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-36 od 9 svibnja 2019. godine), o čemu je javnost bila obaviještena objavom u dnevnom tisku (Jutarnji list, 11. svibnja 2019. godine) i na mrežnim stranicama Ministarstva
- u javnoj raspravi na mišljenje i suglasnosti su relevantnim tijelima dopisom (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-38 od 16. svibnja 2019. godine) dostavljene Strateška studija i Nacrt prijedloga Strategije energetskog razvoja
- javno izlaganje o Strateškoj studiji i Nacrtu Strategije energetskog razvoja održano je dana 4. lipnja 2019. u prostorijama Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Uprava za energetiku, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb, Velika dvorana (Zapisnik javnog izlaganja, KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-61 od 6. lipnja 2019. godine)
- nakon provedene javne rasprave izrađeno je Izvješće o provedenoj javnoj raspravi Strateške studije i Nacrta Strategije energetskog razvoja (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-62 od 26. rujna 2019. godine)
- ovlaštenici su sukladno Izvješću o provedenoj javnoj raspravi napravili izmjene i dopune Strateške studije i Nacrta Strategije energetskog razvoja te iste dostavile Ministarstvu
- Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, Uprava za prirodu upućen je dana 26. rujna 2019. godine Zahtjev za izdavanjem mišljenja o provedenom postupku strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu
- Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, Uprava za stratešku procjenu utjecaja na okoliš upućen je dana 26. rujna 2019. godine Zahtjev za izdavanjem mišljenja o provedenom postupku Glavne ocjene prihvatljivosti za Strategiju energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu za ekološku mrežu
- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode je dopisom (KLASA: 612-07/18-58/486, URBROJ: 517-05-2-19-8 od 3. listopada 2019. godine) očitovala je da je u izradi Strategije i Strateške studije ispoštovano obvezujuće Mišljenje Ministarstva (KLASA: 612-07/18-58/486, URBROJ: 517-05-2-19-5, od 2. svibnja 2018.), pa se uz primjenu mjera

zaštite okoliša i ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu, propisanim mišljenjem Povjerenstva, očekuje da Strategija neće imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Strategija se ocjenjuje prihvatljivom za ekološku mrežu

- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za stratešku procjenu utjecaja na okoliš je dopisom (KLASA: 351-03/19-04/1304, URBROJ: 517-03-1-19-2 od 14. listopada 2019. godine), a nakon pregleda sve dostavljene relevantne dokumentacije, očitovala mišljenje da je postupak strateške procjene utjecaja na okoliš proveden sukladno propisanoj Zakonu, Uredbi i Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti u pitanjima zaštite okoliša

- Vlada Republike Hrvatske je na 187. sjednici dana 31. listopada 2019. godine podnijela predsjedniku Hrvatskoga sabora Prijedlog Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu

- Sabor Republike Hrvatske je na 16. sjednici dana 28. veljače 2020. godine donio Strategiju energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu

III. SAŽETI PRIKAZ NAČINA NA KOJI SU PITANJA ZAŠTITE OKOLIŠA I EKOLOŠKE MREŽE INTEGRIRANA U STRATEGIJU ENERGETSKOG RAZVOJA

Kako bi se odredili, opisali i procijenili vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom Strategije energetskog razvoja, izrađena je Strateška studija procjene utjecaja na okoliš za Strategiju energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu, u okviru koje je i izrađena i Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

U Glavnoj ocjeni sagledani su utjecaji ciljeva Strategije energetskog razvoja na ekološku mrežu te su sukladno procijenjenim utjecajima dane mjere ublažavanja negativnih utjecaja. Uz primjenu mjera ublažavanja utjecaj provedbe Strategije energetskog razvoja RH na ekološku mrežu ocijenjen je kao prihvatljiv.

Mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša određeni Strateškom studijom integrirani su u Strategiju energetskog razvoja, kao posebno poglavlje 10. Mjere proizašle iz postupka strateške procjene utjecaja na okoliš.

Mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu proizašle iz Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu integrirane su u Strategiju energetskog razvoja, kao sastavni dio poglavlja 10. Mjere proizašle iz postupka strateške procjene utjecaja na okoliš

IV. PROVEDBA JAVNE RASPRAVE I SUDJELOVANJE JAVNOSTI I ZAINTERESIRANE JAVNOSTI

Javna rasprava za Nacrt Strategije energetskog razvoja i Stratešku studiju provedena je u razdoblju od 20. svibnja do 20. lipnja 2019. godine sukladno Odluci o upućivanju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš i Nacrta prijedloga strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu na javnu raspravu (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-36 od 9. svibnja 2019. godine).

Javna rasprava o Nacrtu Strategije energetskog razvoja i Strateškoj studiji provedena je u razdoblju od 20. svibnja do 20. lipnja 2019. godine na portalu e-Savjetovanja i na mrežnim stranicama Ministarstva. Prijedlozi, mišljenja i primjedbe javnosti mogli su se dostaviti i u pisanom obliku na adresi Ministarstva ili na adresu elektroničke pošte energetika@mzoe.hr, zaključno s posljednjim danom javne rasprave.

O navedenome je zainteresirana javnost bila obaviještena objavom u dnevnom tisku (Jutarnji list, 11. svibnja 2019. godine) i na mrežnim stranicama Ministarstva.

U javnoj raspravi na mišljenje i suglasnosti su relevantnim državnim tijelima dopisom (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-38 od 16. svibnja 2019. godine) dostavljene Strateška studija i Nacrt prijedloga Strategije energetskog razvoja.

U javnoj raspravi na mišljenje i suglasnosti su relevantnim institucijama/ udrugama dopisom (KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-40 od 16. svibnja 2019. godine) dostavljene Strateška studija i Nacrt prijedloga Strategije energetskog razvoja.

Javno izlaganje o Strateškoj studiji i Nacrtu Strategije energetskog razvoja održano je dana 4. lipnja 2019. u prostorijama Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Uprava za energetiku, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb, Velika dvorana (Zapisnik Javnog izlaganja Nacrta Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom do 2050. godine i Strateške studije procjene utjecaja na okoliš, KLASA: 310-02/18-01/106, URBROJ: 517-06-1-1-19-61 od 6. lipnja 2019. godine).

U javnoj raspravi su zaprimljena pisana očitovanja 24 državna tijela/ institucije/ udruge, 2 fizičke osobe, dok su na portalu e-Savjetovanja zaprimljena 174 komentara. Za trajanja javne rasprave u Knjizi primjedbi nije bilo zaprimljenih komentara. Izvan roka javne rasprave zaprimljen je komentar Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koji je primljen na znanje.

Svi pristigli komentari/ prijedlozi/ primjedbe primljeni su na znanje i obrađeni, te su po okončanju javne rasprave izrađene tablice s odgovorima na prijedloge, primjedbe i komentare s obrazloženjima razloga njihova prihvatanja odnosno neprihvatanja, nakon čega su ovlaštenici napravili izmjene i dopune Strateške studije i Nacrta Strategije energetskog razvoja te iste dostavile Ministarstvu. Tablice s odgovorima na prijedloge, primjedbe i komentare s obrazloženjima razloga njihova prihvatanja odnosno neprihvatanja dostupne su na mrežnim stranicama Ministarstva.

U provedbi javne rasprave i savjetovanja s javnošću i zainteresiranom javnošću poštivana su sva pravila što proizlaze iz propisa o zaštiti okoliša, kao i pravila savjetovanja s javnošću uređena propisima kojima se uređuje pravo na pristup informacijama, pri čemu osobito: provedba savjetovanja putem interneta, trajanje 30 dana, te je svakome bilo omogućeno dati mišljenja i prijedloge i na njih dobiti odgovor.

V. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA ZNAČAJNIJIH UTJECAJA NA OKOLIŠ IZ SSUO

	Mjera	Rok	Nositelj provedbe	Mogući financijski izvor
1	Izraditi smjernice za procjenu kumulativnih utjecaja izgradnje i rada hidroelektrana na okoliš (prvenstveno se odnosi na stanje vodnih tijela, krajobraz i na vrste i stanišne tipove uključujući i kartografske prikaze osjetljivosti odnosno pogodnosti pojedinih područja površinskih voda za provedbu tih zahvata)	Smjernice 2022. Karte 2023.-2025.	Ministarstvo nadležno za energetiku, ministarstvo nadležno za okoliš	Proračun, Omotnica strukturnih fondova EU 2021-2027
2	Izraditi smjernice o zonama osjetljivosti za vjetroelektrane i izraditi karte osjetljivosti prostora Republike Hrvatske, obzirom na ptice, šišmiše i morske sisavce	Smjernice 2020. Karte 2021-2022.	Ministarstvo nadležno za energetiku, ministarstvo nadležno za okoliš	Proračun, Omotnica strukturnih fondova EU 2021-2027
3	Izraditi smjernice o zonama osjetljivosti za FN sustave i izraditi karte osjetljivosti prostora Republike Hrvatske, obzirom na ugrožena i rijetka staništa i o njima ovisne vrste, također obzirom na gubitak resursa osobito vrijednog (P1) i vrijednog obradivog poljoprivrednog zemljišta (P2) prioritetno namijenjenog poljoprivrednoj proizvodnji, odnosno površina pod poljoprivrednim kulturama višegodišnjih nasada.	Smjernice 2020. Karte 2021-2022.	Ministarstvo nadležno za energetiku, ministarstvo nadležno za okoliš, ministarstvo nadležno za poljoprivredu	Proračun, Omotnica strukturnih fondova EU 2021-2027
4	Izraditi smjernice za procjene utjecaja na okoliš vjetroelektrana, fotonaponskih sustava, hidroelektrana na kulturnu baštinu i kulturni krajobraz (uključujući agrikulturni i ruralni krajobraz), pri čemu	2022.	Ministarstvo nadležno energetiku, ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša	Omotnica strukturnih fondova EU 2021-2027

	treba uzeti u obzir i možebitne indirektne utjecaje.			
5	Izraditi program za provedbu energetske obnove u kućanstvima ciljano na područja Republike Hrvatske u kojima dolazi do prekoračenja graničnih vrijednosti kvalitete zraka. Cilj Programa je poticanje zamjene peći na ogrjevno drvo: modernim uređajima na drvene pelete i brikete, energetski učinkovitim konvencionalnim pećima na drvo, pećima na drvo s eko-oznakom, dizalica topline te poticanje energetske obnove ovojnice. Svrha izrade nacionalnog programa je osnažiti provedbu mjera energetske obnove iz akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka vezano za onečišćenje česticama PM10 i/ili PM2,5 u gradovima kontinentalne Hrvatske.	2020.	Ministarstvo nadležno za energetiku, ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša FZOEU Jedinice lokalne samouprave	FZOEU (Sredstva od dražbe emisijskih jedinica) U provedbi financiranje temeljiti na strukturnim fondovima EU omotnice 2021-2027
6	Izraditi Studiju analize utjecaja klimatskih promjena sa analizom ranjivosti i prijedlogom mjera prilagodbe klimatskim promjenama za postojeće velike hidroenergetske sustave na rijekama jadranskog sliva.	2021.-2030.	Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, Pravne osobe koje obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije iz hidroelektrana	FZOEU (Sredstva od dražbe emisijskih jedinica) Omotnica strukturnih fondova EU 2021-2027. Vlasnici hidroelektrana
7	Jačati otpornosti elektroenergetskog sustava na klimatske promjene posebnim naglaskom na energetska postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije te prijenosnu mrežu	Kontinuirano	Ministarstvo nadležno za energetiku, Pravne osobe koje obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili prijenosa električne energije	FZOEU (Sredstva od dražbe emisijskih jedinica) Omotnica strukturnih fondova EU 2021-2027
8	Izraditi Krajobraznu osnovu Hrvatske i utvrditi standarde i kriterije za provođenje	2019.-2025.	Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, ministarstvo	Proračun, Omotnica strukturnih fondova EU 2021-2027

	tipološke klasifikacije i ocjene karaktera krajobraza na svim razinama (nacionalna, regionalna, lokalna)		nadležno za gradnji i poslove prostornog uređenja, ministarstvo nadležno za kulturu.	
9	<p>Utvrđivanje potencijala biomase šuma za energetske korištenje, usklađivanjem podataka šumarskog sektora, LULUCF pravila i podataka o energetske potrošnji.</p> <p>Kroz provedbu pojedinačnih, specifičnih projekata od kojih ovdje navodimo samo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. znanstveni projekt u svezi utvrđivanja utjecaja na ciklus ugljika u šumama i posljedično odliv u šumama iznošenja drvnog ostatka pri sječi i izradi promjera manjeg od 7 cm iz sastojine i njegove uporabe za energetske svrhe 2. projekt koji ima za cilj utvrditi namjenu svih proizvoda tj. količine drvene mase raspoložive za razne namjene i to u lancu od šume do finalnog proizvoda i utvrđivanja ugljika u drvnim proizvodima (HWP projekt) 3. projekt kojim bi se utvrdile mogućnosti za RH koje proizlaze iz odredbi Uredbe 2018/841/EU u svezi trgovanja odlivima do kojih dolazi u definiranim obračunskim kategorijama zemljišta 	2019.-2022.	Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, ministarstvo nadležno za energetiku, ministarstvo nadležno za šumarstvo	FZOE Zaklada za znanost
10	Potrebno je potaknuti znanstveno istraživačke projekte u cilju razvoja metoda, analitičkih alata, algoritamskih sustava, baza podataka i modela za cjelovite procjene učinaka na okoliš bioekonomije i	2019.-2030.	Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, ministarstvo nadležno za energetiku, ministarstvo nadležno za znanost	FZOE Zaklada za znanost OBZOR

	kružnog gospodarstva. Promicati upotrebu LCA analiza i izračun okolišnih i ugljičnih otisaka proizvoda i usluga, HIA pristupa, biomonitoringa.			
11	Analizirati potrebu uvođenja zakonske obveze izrade Plana komunikacije s dionicima, za zahvate koji su obvezi provedbe PUO (ili samo za neke vrste zahvata).	2020.-2030.	Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša	Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša

VI. KRATKI PRIKAZ RAZLOGA ZA ODABIR RAZMOTRENIH RAZUMNIH ALTERNATIVA

Strategija je odabrala pristup u kojem obrađuje tri scenarija tranzicije, što je u skladu sa scenarijima iz nacrtu niskougljične strategije Republike Hrvatske. Tri su scenarija: referentni scenarij S0, scenarij ubrzane tranzicije S1 i scenarij umjerene tranzicije S2. Strategija nije analizirala krajnje ambiciozan scenarij neto nulte emisije u 2050. godini na razini Europske unije. Taj scenarij je izrađen naknadno, a u njemu se pretpostavlja primjena tehnologija koje su još u idejnoj i/ ili razvojnoj fazi, a predviđaju se i moguće duboke promjene u stilu života.

Strategija utvrđuje da će prilikom praćenja ostvarenja pojedinih ciljeva uzimati u obzir scenarij umjerene energetske tranzicije (S2) te se ovaj scenarij smatra referentnim scenarijem. Prema Strategiji realizacija ciljeva iz scenarija (S1) prvenstveno će ovisiti o mogućnostima tržišta u ostvarenju ciljeva energetske obnove zgrada i brzini promjena u sektoru prometa, a koji će značajno utjecati na projicirana kretanja potrošnje pojedinih energenata.

Vezano za izbor najprihvatljivije razumne alternative na okoliš Strateška procjena je utvrdila slijedeće: Scenarij S2 je manje ambiciozan u smislu dekarbonizacije od Scenarija S1: postižu se manja smanjenja emisija stakleničkih plinova, manji je udio obnovljivih izvora energije, niže su stope smanjenja energetske potrošnje, s time što je do 2030. godine razlika između scenarija S1 i S2 mala.

Sa oba scenarija se udovoljavaju međunarodne obveze smanjenja emisije stakleničkih plinova do 2030. godine, i interne obveze Republike Hrvatske prema Europskoj uniji. Opredjeljenje Strategije za Scenarij S2 kao referentan, temelji se na neizvjesnosti u ostvarenju ciljeva prvenstveno vezano za mogućnosti tržišta u ostvarenju ciljeva energetske obnove zgrada i brzini promjena u sektoru prometa (udio električnih vozila). Strateška procjena ocjenjuje takvu odluku za sada prihvatljivom, s time što će se na putu prema potpunoj dekarbonizaciji (nulta neto emisija) biti potrebno prihvatiti u budućnosti ambiciozniju putanju, za što ima vremena u slijedećem desetogodišnjem razdoblju. Nadalje, strateška procjena utjecaja na okoliš je utvrdila da su glavni možebitni utjecaji vezani uz primjenu tehnologija za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, vezano za hidroelektrane, vjetroelektrane i fotonaponske sustave. Scenarij S2 ima manji udio obnovljivih izvora energije u svim navedenim tehnologijama od Scenarija S1, pa je Scenarij S2 povoljniji s gledišta utjecaja na okoliš postrojenja za proizvodnju električne energije od scenarija S1.

Strateška procjena prihvaća da je u ovom trenutku važno fokusirati se na razdoblje do 2030. godine, a pogled na 2050. godinu treba prihvatiti kao smjer / viziju. Novi društveno gospodarski čimbenici i tehnološki razvoj dati će možda sasvim novi kontekst. Zbog toga je pravilan pristup Strategije da ne pretendira biti detaljna i sasvim određena, tim više jer glavne trendove određuju globalne cijene energenata, cijene tehnologija i cijene emisija CO₂.

Strategija energetskeg razvoja RH postavlja cilj uspostave puta prema ostvarenju vizije niskouglične energije i osigurava prijelaz na novo razdoblje energetske politike kojom se osigurava pristupačna i stabilna opskrba energijom te zaštita klime, bez dodatnih opterećenja državnog proračuna, podržavajući rast hrvatskih tvrtki i njihovu uključenost u međunarodno energetske tržište.

S gledišta zaštite okoliša ova strategija je vrlo napredna jer slijedi ciljeve Europske unije ambicioznom putanjom smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2030. godine. U razdoblju nakon 2030. godine, Strategija odabire umjereniju putanju tranzicije zbog neizvjesnosti u pogledu niza čimbenika koji su presudni za realizaciju ambicioznijih scenarija. Ona podupire predanost EU-a jedinstvenoj klimatskoj i energetskej politici i prema Pariškom sporazumu.

Danas se smatra da je najveći globalni problem okoliša pitanje klimatskih promjena. Ova Strategija smanjenjem emisije stakleničkih plinova doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, najvećim dijelom zbog sve veće primjene obnovljivih izvora energije i povećanja energetske učinkovitosti. Obnovljivi izvori energije ključni su za savladavanje i ublažavanje klimatskih promjena, ali istovremeno predstavljaju pritisak na pojedine sastavnice okoliša. Sukladno, na razini strateške procjene utjecaja na okoliš, prepoznatih mogućih pritisaka na okoliš i ekološku mrežu, dane su mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ekološku mrežu. Uz njihovu primjenu, utjecaj provedbe Strategije na okoliš i na ekološku mrežu ocijenjen je kao prihvatljiv.

Mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ekološku mrežu uključene su u Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske.

U Strateškoj studiji nije predložen program praćenja i izvješćivanja o stanju ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže.

VII. NAČIN PRAĆENJA ZNAČAJNIH UTJECAJA NA OKOLIŠ DONESENE STRATEGIJE

Zaključak Strateške studije procjene utjecaja na okoliš je da Strategija nema značajan negativan utjecaj te je prihvatljiva za ekološku mrežu, a uz primjenu mjera ublažavanja utjecaj provedbe Strategije na ekološku mrežu ocijenjen je kao prihvatljiv.

Kako Strategija nema značajnih utjecaja na okoliš, ne predviđa se ni način praćenja značajnih utjecaja na okoliš Strategije.

No, s obzirom na brojne promjene u energetskej sektoru koje su nastale u proteklim godinama Strategija energetskeg razvoja, kao i Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje do 2030. godine, utvrđuju da je nužno provesti

reviziju cjelokupnog sustava prikupljanja energetske podatke. Posebno se to odnosi na Pravilnik o energetske bilanci i na unapređenje prikupljanja podataka za izradu energetske bilance. Preporuča se kontinuirani razvoj pokazatelja kojima će se pratiti učinci aktivnosti i projekata, a koji će biti temeljeni na službenoj energetske statistici i podatkovnoj platformi koja se smatra ključnim segmentom budućeg strateškog energetske planiranja.

Ciljevi Strategije energetske razvoja Republike Hrvatske određeni su u skladu s ciljevima Europske unije. Praćenje i ocjena uspješnosti implementacije strategije i energetske politika provoditi će se i temeljem analize indikatora koji su definirani od strane Europske komisije na godišnjoj razini kako bi se pratio razvoj u područjima energetske sigurnosti, unutarnjeg energetske tržišta, energetske učinkovitosti, dekarbonizacije, te istraživanju, inovacijama i konkurentnosti.

Skupina navedenih indikatora koju je pripremila Europska unija obuhvaća sve dimenzije energetike i postavlja vrlo čvrste temelje za uspostavu sustava za praćenje zajednički utvrđenih ciljeva.

Izvješća kojima Republika Hrvatska već niz godina sustavno izvještava, i koja sadržajno pokrivaju gotovo sve sadržaje Strategije su: Bilanca emisije stakleničkih plinova sa godišnjim izvještavanjem (NIR), statističko izvještavanje prema EUROSTAT-u o energetske podacima i publikacija Energija u Hrvatskoj. Tu je važno i izvještavanje prema nacionalnoj listi pokazatelja okoliša. Uredbom o energetske uniji utvrđen je bitan zaokret u pogledu izvještavanja prema Europske uniji jer će se ubuduće o emisijama stakleničkih plinova, mjerama i politici, projekcijama izvještavati zajednički sa energetske i okolišnim indikatorima, sve u okviru pet stupova politike utvrđenih okvirnom politikom Europske unije do 2030. godine.

Integrirano izvještavanje postavlja zahtjeve za bolju koordinaciju i usklađivanje te metodološku harmonizaciju u sustavu planiranja i praćenja provedbe. Inventari stakleničkih plinova i onečišćujućih tvari u zrak izvještavaju se na godišnjoj osnovi, a podložni su međunarodnom pregledu, od strane Europske komisije i Tajništva UNFCCC-a i Tajništva LRTAP Konvencije. Konzistentnost, usporedivost, transparentnost, točnost i cjelovitost premise su takvog sustava.

Vezano za praćenje provedbe mjera zaštite okoliša, praćenje ne zahtjeva uvođenje novih indikatora, oni su dio sustavnog izvještavanja koje propisuje regulativa Europske unije. U izvještavanju države osim kvantitativnih pokazatelja imaju obvezu izvještavanja o politikama i mjerama.

Općenito postojeći sustav izvještavanja koji je u nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša i energetike treba tehnički unaprjeđivati, vezano za inventar stakleničkih plinova, potrebna će biti istraživanja, osobito u području harmonizacije različitih baza i izvora podataka. Ono što se već niz godina relativno slabo razvija je kvaliteta izvještavanja na razinama županija i lokalno. Izvještaji su metodološki neujednačeni, tek nekoliko lokalnih zajednica ima sustavan pristup, potrebno je dati financijske podrške za uspostave sustava za praćenje na regionalnoj razini, vezano za energetiku, klimatske promjene, okoliš i prirodu. Regionalne i lokalne uprave koje su pristupile povelji gradonačelnika u obvezi su izraditi SECAP planove (eng. Sustainable energy and climate action plan) za naredno razdoblje od deset godina. O stanju okoliša regionalne i lokalne uprave izvještavaju kroz svoja Izvješća o stanju okoliša koja se provode na petogodišnjoj osnovi.

Jedan od najznačajnijih alata za praćenja učinaka Strategije u pogledu učinaka zelenog gospodarstva je razvoj statističkog sustava za praćenje Europskih ekonomskih računa, posebice Modul za dobra i usluge u okolišu (eng. Environmental Goods and Service Sector, EGSS). Ekonomski računi u području okoliša prikazuju međudnose između gospodarstva i okoliša. U svrhu testiranja izvedivosti uvođenja novih modela integriranih okolišnih i ekonomskih računa važno je poticati programe pilot studija, u koje bi bili uključeni svi dionici sustava okolišnih i ekonomskih računa.

KLASA: 310-02/18-01/106
URBROJ: 517-06-1-1-20-73
Zagreb, 26. ožujka 2020.

